

Leerkrachthandleiding

E5

Fictie

Les 1 - 10 : 'Joris en de geheimzinnige toverdrank'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Joris en de geheimzinnige toverdrank'	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	20
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	23
Les 6.....	24
Les 7.....	26
Les 8.....	28
Les 9.....	30
Les 10.....	34
Antwoorden kopieerbladen	37
Antwoorden toetsen	39
Kopieerbladen	43

Overzicht 'Joris en de geheimzinnige toverdrank'

Les	1-5	6-10
Bladzijde	7 t/m 54	55 t/m 94
Woordenschat	het kattenkwaad zelfzuchtig treiteren zich verroeren de drang het rotje het dressoir verplicht de gading het handvat de crème de jenever	het levensmiddel uitpuilen minste of geringste (uitdr.) de omelet notitie nemen (uitdr.) kwiek het vat het artikel het geheugen de tube een peulenschil (uitdr.) het is een genoeg (uitdr.)
Begrijpend Lezen	<ul style="list-style-type: none"> - Bepalen van een thema van een tekst en eigen kennis hierover activeren (voorspellen). - Bij moeilijke woorden gebruik maken van voorkennis of de betekenis afleiden uit de context (verhelderen). 	<ul style="list-style-type: none"> - Voorspellen van volgende informatie n.a.v. aanwijzingen in de tekst en herkennen van de structuur van verhalende teksten (voorspellen).
Technisch lezen op woordniveau	Woordcategorie: Woorden met ge- gevolgd door een klinker.	Woordcategorie: Woorden met be- gevolgd door een klinker.
Toetsopdrachten*	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen, 1 open vraag Woordenschat: 4 meerkeuzevragen, 1 open vraag
Schrijfoopdrachten**	Recept schrijven (met bijwoorden).	Een register maken op alfabetische volgorde.

*Toets: Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

**Schrijfoopdrachten: Er kan voor gekozen worden om een schrijfoopdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Joris en de geheimzinnige toverdrank' - Roald Dahl

Joris woont op een boerderij, ver van alles vandaan. Op een zaterdagochtend moet hij in zijn eentje op zijn grootmoeder passen, maar Joris haat zijn grootmoe, dat akelige, hekserige ouwe wijf. Hij bedenkt een plan: hij gaat een toverdrankje voor haar maken. Er gaat van alles in: kanariezangzaad, varkenstabletten, motorolie en nog veel meer. Grootmoe drinkt het drankje en ze groeit en groeit. Ze gaat door het plafond en zelfs door het dak heen! Wanneer Joris en zijn vader besluiten nog meer toverdrankjes te gaan maken, gebeuren de vreemdste dingen.

De lesdoelen van les 1-5:

'Joris en de geheimzinnige toverdrank' - Roald Dahl blz. 7 t/m 54	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen op basis van de kaft, de afbeeldingen en de voorkennis over de schrijver voorspellen waarom Joris een toverdrank gaat maken. - De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen woorden met -ch als -sj- of -tsj- correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een recept schrijven door de gebeurtenissen in de goede volgorde te zetten.

Vorbereiding (voorafgaand aan de week):

- Leg de teambakken klaar met boeken, werkschriften, spiekbrieven, ABCD blad met wasknijper per leerling, voldoende kopieën van teamwoordbonnen en een kopie van de teamlijst.*
- Zet het digibordschema 'Joris en de geheimzinnige toverdrank'* klaar (les 1-5).
- Hang de woordmuur op.
- Leg het kopieerblad woordenschat * klaar ('betekenisvolle zinnen', les 3).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 4)
- Leg het kopieerblad schrijfofdracht* klaar ('recept toverdrank', les 5).

Facultatief:

- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 4).
- Print het kopieerblad 'Vloeiend lezen'* (les 4).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	het kattenkwaad	7	<i>Iets doen terwijl het eigenlijk niet mag.</i>
1.	zelfzuchtig	8	<i>Niks om een ander geven, alleen om jezelf.</i>
1.	treiteren	9	<i>Gemeen plagen.</i>
1.	zich verroeren	14	<i>Je bewegen.</i>
2.	de drang	16	<i>Sterk verlangen om iets te doen.</i>
2.	het rotje	16	<i>Stuk vuurwerk dat knalt.</i>
2.	het dressoir	17	<i>Lage en brede kast.</i>
2.	verplicht	19	<i>Iets wat moet.</i>
3.	de gading	20	<i>Iets vinden dat je leuk vindt.</i>
3.	het handvat	21	<i>Waarmee je iets vast kan pakken.</i>
3.	de crème	23	<i>Een dikke vloeistof die je op je huid kunt smeren.</i>
3.	de jenever	26	<i>Drank met alcohol.</i>

Les 1

**Samenwerk
vaardigheid:**

- Door de teams te bepalen.

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen op basis van de kaft, de afbeeldingen en de voorkennis over de schrijver voorspellen waarom Joris een toverdrank gaat maken.
- De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

Materialen:

- 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 7 t/m 15
- woordmuur
- werkschrift les 1
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

GH

1. Terugblik. *Voordat u begint met de introductie van het nieuwe boek, blik dan eerst terug op het voorgaande boek.*

2. Vooruitblik. *"Vandaag gaan we lezen in het boek 'Joris en de geheimzinnige toverdrank' van Roald Dahl. Maar eerst kiezen we weer een samenwerkvaardigheid voor deze week. Overleg in je team aan welke vaardigheid jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op je teamlijst. Kijk maar eens op de poster 'Hoe werken we samen'."*

Lees eventueel de vaardigheden en het bijbehorende gedrag voor. Geef de leerlingen tijd om te overleggen en antwoord te geven.

"We gaan deze week hier (noem de samenwerkvaardigheid) vooral op letten. We gaan vandaag woorden verhelderen. Maar eerst gaan we voorspellen waar dit boek over zal gaan."

VOORSPellen: NIEUW BOEK

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kaft, de afbeeldingen en de voorkennis over de schrijver voorspellen waarom Joris een toverdrank gaat maken.

GH

tijd

///

1. Uitleg. *"De schrijver van dit boek is Roald Dahl. Hij woonde in Engeland en schreef een heleboel kinderboeken. Ik noem een paar titels: 'De Grote Vriendelijke Reus' (de GVR), 'Sjakkie en de chocoladefabriek', 'de heksen', 'Mathilda' en 'de Griezels'. Als je deze titels hoort heb je vast een idee wat voor een soort schrijver Roald Dahl was. Het boek dat wij gaan lezen heet 'Joris en de geheimzinnige toverdrank'. Lees de achterkant van het boek en kijk of je op basis van wat er op de achterkant staat kunt voorspellen waar dit boek over gaat. Waarom zou Joris een toverdrank maken? Je mag ook de illustraties van de tekenaar Quentin Blake en de titels van de hoofdstukken (zie inhoud, bladzijde 6) erbij gebruiken. Als je het boek bekeken hebt, overleg je met je team wat voor soort boek dit is en waarom Joris een toverdrank maakt. Ik geef straks iemand van het team een beurt, dus iedereen moet het antwoord kunnen geven."*

2. Opdracht. **Geef tijd voor het lezen van de achterkant en het bekijken van het boek, te overleggen en om te komen tot een gezamenlijk antwoord.**

10 minuten

3. Bespreken. **Noem een nummer, laat dat teamlid het antwoord geven en waardeer een echt teamantwoord met punten.** *"Dit boek is een verhaal. Roald Dahl schrijft verhalen met veel fantasie en humor. Hij wil de lezer graag vermaken. Ook houdt hij van onverwachte wendingen. Soms denk je tijdens het lezen te weten hoe het boek afloopt, maar dan verrast de schrijver je toch nog ineens. Veel van de boeken van Roald Dahl zijn verfilmd."*

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

	1. Lees alle woorden van de week voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
	2. De leerlingen schrijven de woorden van de week en de bladzijdenummers in de woordenlijst.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	klaaropdracht les 1
	3. Woorden van de week. “Vandaag gaan we kijken wat we van de eerste vier woorden weten. Het derde woord is ‘het kattenkwaad’. Als ik naar het woord kijk dan weet ik niet wat het hele woord betekent. Maar ik weet wel een wat een deel van het woord betekent. In het woord staat het woord ‘katten’ en het woord ‘kwaad’. Ik twijfel of ik deze woorden letterlijk moet nemen, want ik heb dit woord al eens eerder gehoord. Toen zei mijn oma: ‘Denk erom dat je geen kattenkwaad uithaalt!’ Wat zal ‘het kattenkwaad’ dan betekenen? Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje/team hoe je uit kunt leggen wat ‘kattenkwaad’ betekent.” Geef de leerlingen de mogelijkheid om eerst zelf na te denken en daarna uit te wisselen met het maatje/team. Geef via het trekken van een lollystokje een beurt. Waardeer actief luistergedrag met punten voor het team. “Ik schrijf dit achter het woord op de woordmuur. Bespreek met je maatje/team wat je weet van de andere woorden. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt.
DDU	
///	
GH	
→	Noteer de suggesties op de woordmuur.
	4. Woordenlijst. “Na het lezen vul je de woordenlijst verder in en schrijf je ook een betekenisvolle zin op. Jullie hebben deze week om de woordenlijst af te maken. Dit kun je steeds doen als je klaar bent met lezen. Tijdens les 5 leveren jullie de lijst in. Met je team kunnen jullie hier punten mee verdienen. Jullie gaan ook steeds een betekenisvolle zin op de woordbonnen schrijven. Straks vul je samen met je team met één van de woorden van vandaag een teambon in en die stop je in de schatkist.”

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

	1. Zelfstandig lezen: bladzijde 7 t/m 15. “Lees deze bladzijden en elke keer als je een woord niet kan lezen, of je weet niet wat het woord betekent, dan stop je en kijk je op de spiekbrieff hoe je het woord kunt verhelderen.”
tip	<i>Als de leerling onvoldoende routine hebben in het volgen van deze stappen, blijf het dan steeds voordoen en leg daarbij uit waarom het belangrijk is. Waardeer een juiste aanpak met punten.</i>
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woordenlijst
	2. Maatjeswerk. “Nu ga je met je maatje de woorden bespreken die je zelf niet hebt kunnen verhelderen. Geef elkaar een tip en zeg niet voor.”
tijd	<u>5 minuten</u>
klaar	duolezen: <u>bladzijde 14 en 15</u>
tip	<i>Als leerlingen weinig memo’s hebben geplakt en snel met de opdrachten klaar zijn, kan de opdracht worden gegeven dat ze elkaar gaan overhoren. De één leest en de ander stelt vragen over de (woorden van de) tekst.</i>
	3. Verhelderen team: bladzijde 7 t/m 15. “Overleg met je team of er nog woorden zijn met een memo en probeer deze samen te verhelderen.”
tip	<i>Loop tijdens het samenwerken rond en observeer of de maatjes/teams goed overleggen en goed naar elkaar luisteren.</i>

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

4. Verhelderen met de groep. “We gaan per bladzijde kijken of er nog woorden niet verhelderd zijn en geven elkaar tips. Ik zie daar een team dat nog een woord heeft met een memo. Vertel om welk woord het gaat.” **Laat een leerling het woord vertellen of aanwijzen.** “Wie van een ander team kan dit team een tip geven?” **Geef een leerling de beurt. Spreek op deze manier alle bladzijden door. Leg de woorden uit die nog niet zijn verhelderd.**

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU

1. Voorspelling. “Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over het soort boek en waarom Joris een toverdrank gaat maken. Nu heb je al een stuk gelezen. Weet je al waarom Joris een toverdrank maakt?” **DDU. Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.**

GH

2. Woorden van de week. “We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de eerste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.

///

Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

facultatief

Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).

terugblik

- samenwerkingvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- lezen en verhelderen
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen

tip

Speel een Braingame naar keuze

Les 2

Lesdoel: - De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 16 t/m 27
- werkschrift les 2
- Brain Game, nr. 9

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- voorspelling
- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH

→

///

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woorden van de week. "Elke dag helpen we elkaar om woorden te verhelderen. Vandaag gaan we kijken naar de woorden 5 t/m 8. Deze woorden staan in de tekst van vandaag. Wat weten we al van de woorden? Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden 5 t/m 8 en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer een goede samenwerking met punten.**

"We weten nu al meer over de vier woorden van vandaag. Deze woorden komen in de tekst voor die we straks gaan lezen. De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Modeling. Als meerdere leerlingen de vraag naar betekenis niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

4. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 16 t/m 27 en memo's plakken op woorden/zinnen die verhelderd moeten worden.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst

2. Maatjeswerk. "Nu ga je met je maatje de woorden bespreken die je zelf niet hebt kunnen verhelderen. Geef elkaar een tip en zeg niet voor."

Laat de leerlingen elkaar overhoren als ze snel klaar zijn met het verhelderen.

tijd 5 minuten

klaar duolezen: bladzijde 18 en 19

3. Verhelderen team/groep: bladzijde 16 t/m 27.

/// **Teamdoel** samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. “We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de middelste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.**

/// **Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

facultatief **Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).**

terugblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

voorblik

- woorden van de week (kopieerblad ‘betekenisvolle zinnen’)
- lezen en verhelderen

Les 3

Lesdoel: - De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 28 t/m 36
- werkschrift les 3
- kopieerblad week 1 'betekenisvolle zinnen'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week

- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week (kopieerblad 'betekenisvolle zinnen')

- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH

→
///

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en lees ze daarna nog eens in koor.

2. Woorden van de week. "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**

3. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

4. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VERHELDEREN

Doel: De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

tijd
klaar

1. Zelfstandig lezen: bladzijde 28 t/m 36 en memo's plakken op woorden/zinnen die verhelderd moeten worden.

10 minuten

woordenlijst

2. Maatjeswerk. "Nu ga je met je maatje de woorden bespreken die je zelf niet hebt kunnen verhelderen. Geef elkaar een tip en zeg niet voor."

Laat de leerlingen elkaar overhoren als ze snel klaar zijn met het verhelderen.

tijd
klaar

5 minuten

duolezen: bladzijde 35 en 36

3. Verhelderen team/groep: bladzijde 28 t/m 36.

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.

1. Woorden van de week. "Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met betekenisvolle zinnen." **Geef tijd voor het maken van het werkblad.**

facultatief “Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” **Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het plaatje.**

/// Laat de leerlingen per plaatje steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.

facultatief **Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).**

terugblik

- woorden van de week
- lezen en verhelderen
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

vooruitblik

- toets
- voorbereiding schrijfpodracht

facultatief

- boekenclub: “Wie gaat er lezen?”
- logboekje
- woordrijtjes

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 37 t/m 46
- toetsboekje, toets les 4
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 4
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week (kopieerblad 'betekenisvolle zinnen')
- lezen en verhelderen

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfpdracht
- logboekjes uitdelen & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 37 t/m 46 en de vragen maken.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst, klaaropdrachten afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.

tijd 10 minuten

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een recept schrijven en de handelingen in de goede volgorde te zetten.

1. Uitleg. "In de volgende les gaan jullie weer werken aan een schrijfpdracht en ik ga vandaag alvast de uitleg hierover geven. Vandaag hebben we gelezen dat Joris' toverdrank niet helemaal goed uitpakt. De volgende keer gaan jullie zelf een recept voor een toverdrank verzinnen. Je mag zelf weten waar jouw toverdank voor bedoeld is. Maar bij een recept zijn er een paar dingen waar je goed over na moet denken. Zo is de volgorde belangrijk: wat doe je eerst, wat

doe je daarna en wat tot slot. Dus de woorden 'eerst', 'daarna' en 'tot slot' staan zeker in je recept. Natuurlijk is het ook belangrijk wat je in je toverdrank stopt en hoeveel. Je bedenkt eerst een naam voor je toverdrank. Dan bedenk je wat erin moet; de ingrediënten en natuurlijk de hoeveelheden: doe je daar een eetlepel van in of een liter of misschien wel een klein mespuntje. Ook schrijf je erbij hoe je iets doet. Bijvoorbeeld: 'Roer het geheel voorzichtig door.' Voorzichtig is een bijwoord. Een bijwoord zegt iets over het werkwoord in de zin. 'Hoe roer je? Voorzichtig.' Wat is het bijwoord in de volgende zin: 'De toverdrank smaakt lekker.'"

DDU

DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt. "Hoe smaakt de toverdrank? Lekker."

tip

Oefen dit eventueel.

2. Opdracht. "In de volgende les ga je dus een recept schrijven voor een toverdrank. Je gaat vandaag alvast nadenken over de titel van je drank en waarvoor je drank bedoeld is. Ook zou je alvast kunnen nadenken over de eerste stappen en de bijwoorden die je zou kunnen gaan gebruiken in je tekst. Lees alvast de afvinklijst goed door, dan kun je de volgende keer gelijk met de opdracht beginnen."

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

1. Logboekje. "Vandaag ga je samen met je team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt."

tijd

10 minuten

tip

Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.

///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

tip

Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor de volgende keer.

2. Opdracht. "De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn thuisleesboek gaat voorlezen. We hebben ook afgesproken dat je eerst aan je teamleden gaat vertellen waar je boek overgaat. Dan snappen zij het verhaal dat je straks gaat voorlezen beter. Deze Top staat ook op de nieuwe lijst van Tips en Tops. Dus voordat je leest ga je eerst even kort vertellen waar je boek over gaat en daarna begin je met lezen. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou."

tijd

10 minuten

3. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. "Vertel nu aan elkaar waarom je een Tip of een Top gegeven hebt en leg goed uit waarom."

tijd

10 minuten

///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

4. Voorlezen. Wie wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan Tops geven.

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → GE- WOORDEN GEVOLGD DOOR EEN KLINKER

Doel: De leerlingen kunnen ge- woorden gevolgd door een klinker correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. "Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Vandaag oefenen we met ge- woorden gevolgd door een klinker. Bijvoorbeeld het woord 'geoogst'. Je spreekt eerst 'ge'- uit en dan 'oogst', het wordt dan 'geoogst'. Dit geldt ook voor het woord 'geaarsel'. Je spreekt eerst de 'ge' uit en dan 'aarsel', 'geaarsel'."

2. Lees de woorden van les 9 in het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.

tip

Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.

→

Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen (vloeiend lezen).

AFRONDING

facultatief	1. Woorden van de week. Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfpdracht - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
→	facultatief <ul style="list-style-type: none"> - boekenclub: "Wie leest de volgende keer?" Zet de namen op het bord. - logboekjes: "Deze nemen jullie weer mee naar huis." - woordrijtjes
voorblick	<ul style="list-style-type: none"> - schrijfpdracht - team van de week
tip	Speel een Brain Game naar keuze.

Les 5

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een recept schrijven en de handelingen in de goede volgorde te zetten.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 47 t/m 54
- werkschrift les 5
- kopieerblad schrijfpdracht 'recept toverdrank'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik - woorden van de week
- schrijfpdracht
- inleveren woordenlijst
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

GH **1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.**
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten
3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.

/// **Geven van een teamantwoord: punten.**

SCHRIJFPDRACHT: RECEPT VOOR EEN TOVERDRANK

Doel: De leerlingen kunnen een recept schrijven en de handelingen in de goede volgorde te zetten.

1. Lezen. Laat de leerlingen het hoofdstuk 'Bruine kip' lezen (bladzijde 47 t/m 54).

2. Uitleg. "Wat een toverdrank heeft die Joris gemaakt. Ik denk als hij hier een recept van zou hebben dat heel veel mensen dat recept willen hebben, want iedereen wil wel een toverdrank waarmee je van alles kunt laten groeien. De vorige keer heb ik de uitleg gegeven van de schrijfpdracht van vandaag. Vandaag gaan jullie een recept schrijven. Als het goed is heb je een naam bedacht voor je drank, waarvoor het bedoeld is, en misschien zelfs de eerste stappen. De volgorde van het recept is belangrijk: wat doe je eerst, wat doe je daarna en wat tot slot. Dus de woorden 'eerst', 'daarna' en 'tot slot' staan zeker in je recept. Natuurlijk is het ook belangrijk wat je in je toverdrank stopt en hoeveel. Ook beschrijf je hoe je iets doet. We noemen dat bijwoorden. Wie kan een zin verzinnen met een bijwoord?" **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.**

DDU

2. Opdracht. "Schrijf het recept stap voor stap op de kladversie van het werkschrift bij les 5. Als je klaar bent kun je tekeningen maken bij de verschillende stappen in het recept. Tekeningen kunnen helpen om het recept duidelijker te maken."

tip *Schrijf eventueel een aantal bijwoorden op het bord, bijvoorbeeld: goed, hard, zacht, vlug, snel, gauw, langzaam, netjes, voorzichtig.. Bespreek eventueel ook werkwoorden die je zou kunnen gebruiken bij het schrijven van een recept, om het woord 'doe' zo min mogelijk te herhalen. Bijvoorbeeld: roer, meng, snijd, verhit, serveer, laat (rusten), neem, schep, rasp, rol, bak, enz.*

tijd 20 minuten

klaar	tekeningen maken bij de verschillende stappen van het recept
	3. Maatje/netversie. “Bespreek aan de hand van de afvinklijst elkaars recept. Bespreek daarna samen hoe het recept nog duidelijker kan worden, bijvoorbeeld door bijwoorden te gebruiken. Schrijf het recept daarna in het net over op het kopieerblad.”
tijd ///	<u>15 minuten</u> Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
	6. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.
tijd	<u>15 minuten</u>
	7. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak (“Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?”) voor de volgende keer.
tip	<i>Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de schrijfopdracht te voldoen.</i>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

	<p>1. Woorden van de week: schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met betekenisvolle zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar mooie zinnen laten horen.”</p> <p>Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenis van het woord en een betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.</p>
///	
	<p>2. Woorden van de week: woordenlijst. “Vandaag levert iedereen de woordenlijst in. Deze wordt nagekeken en de punten hiervoor noteer je op de teamlijst.”</p>
tip	<p><i>Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de juiste bladzijden genoteerd heeft, de betekenis van elk woord heeft opgeschreven en een goede betekenisvolle zin heeft gemaakt. Gebruik deze informatie om in de volgende lessen de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijk naamwoorden).</i></p>
	<p>3. Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.</p> <p>“Tel het aantal punten dat je vandaag hebt verdiend en overleg met elkaar waarom ik jullie die punten heb gegeven. Tel vervolgens het totaal aantal punten bij elkaar op.”</p> <p>Wie is het team van de week?</p>
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - samenwerkingvaardigheid - schrijfopdracht - team van de week
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - verder lezen in ‘Joris en de geheimzinnige toverdrank’

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

‘Joris en de geheimzinnige toverdrank’ - Roald Dahl bladzijde 55 t/m 94	
Technisch en vloeiend lezen:	- De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	- De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. afbeeldingen.
Begrijpend lezen:	- De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen een register maken en de namen van de dranken en de ingrediënten in alfabetische volgorde zetten.
Woordcategorie: (facultatief)	- De leerlingen kunnen woorden met -eau als -oo- correct en vloeiend lezen.

Vorbereiding (voorafgaand aan de week):

- Leg de teambakken met de nieuwe teamlijsten* klaar.
- Zet het digibordschema ‘Joris en de geheimzinnige toverdrank’* klaar (les 6-10).
- Hang de woordmuur op.
- Leg het kopieerblad woordenschat * klaar (‘afbeeldingen’, les 8).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 9)
- Leg het kopieerblad schrijfo opdracht* klaar (‘register’, les 10).

Facultatief:

- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 9).
- Print het kopieerblad ‘Vloeiend lezen’* (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	het levensmiddel	55	<i>Alles wat je kan eten en drinken.</i>
6.	uitpuilen	55	<i>Bol naar buiten steken.</i>
6.	minste of geringste (uitdr.)	56	<i>Ieder klein dingetje.</i>
6.	de omelet	57	<i>Gebakken mengsel met eieren.</i>
7.	notitie nemen (uitdr.)	64	<i>Er goed naar kijken.</i>
7.	kwiek	67	<i>Met veel energie en zin.</i>
7.	het vat	68	<i>Een ronde, diepe bak waarin je dingen kunt bewaren.</i>
7.	het artikel	69	<i>Iets wat je in de winkel kan kopen.</i>
8.	het geheugen	71	<i>Het vermogen om je dingen te herinneren.</i>
8.	de tube	71	<i>Een ding in de vorm van een rol met een dop, waarin een zachte stof wordt bewaard.</i>
8.	een peulenschil (uitdr.)	71	<i>Makkelijk werkje.</i>
8.	het is een genoeg (uitdr.)	73	<i>Wat leuk en plezierig is.</i>

Les 6

Samenwerkvaardigheid: - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 55 t/m 63
- werkschrift les 6
- Brain Game naar keuze

INTRODUCTIE

tip GH **1. Vooruitblik.** "Vandaag gaan we verder lezen in 'Joris en de geheimzinnige toverdrank' van Roald Dahl. Maar eerst kiezen we weer een samenwerkvaardigheid voor deze week. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op je teamlijst. Kijk maar eens op de poster 'Hoe werken we samen'."

Lees eventueel de vaardigheden en het bijbehorende gedrag voor.

Geef de leerlingen tijd om te overleggen en antwoord te geven.

"We gaan deze week hier (*noem de samenwerkvaardigheid*) vooral op letten. We gaan vandaag voorspellen hoe het verhaal verder gaat. Maar eerst gaan we kijken naar de woorden van de week."

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

tijd klaar **1. Lees alle woorden van de week voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**

2. De leerlingen schrijven de woorden van de week in het werkschrift in de woordenlijst.

10 minuten

klaaropdracht les 6

GH **3. Woorden van de week.** "De eerste vier woorden staan in de tekst van vandaag. We zien er ook weer een uitdrukking tussen staan: 'minste of geringste'. Een uitdrukking is figuurlijk taalgebruik. Dat betekent dat je met woorden iets anders bedoelt dan dat je het zegt. Wat denken jullie dat de uitdrukking betekent? Misschien ken je een deel van de uitdrukking, misschien weet je waar het mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de uitdrukking en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Doe dit ook bij de andere woorden. Waardeer een goede samenwerking met punten. Noteer de suggesties op de woordmuur.** "Ik heb deze uitdrukking wel eens gehoord in het zinnetje: 'Om het minste of geringste werd hij boos.' Ik denk dat het betekent: 'Om ieder klein dingetje werd hij boos.' We weten nu al meer over de vier woorden of korte zinnen van vandaag. De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden. De rest van de week is jullie opdracht om de betekenis van elk woord in een betekenisvolle zin onder de woorden op te schrijven in het werkschrift. Dit kun je doen als je klaar bent met lezen. Bij les 5 gaan we de woordenlijst inleveren. Zorg ervoor dat iedereen deze lijst af heeft, want jullie kunnen hier punten mee verdienen."

→ **4. Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

1. Uitleg. "Grootmoe en de kip zijn gegroeid tot reuzen. En dat allemaal door de toverdrank van Joris. Straks komen zijn vader en moeder thuis. Ik ben erg benieuwd wat zij zullen zeggen als ze

zien dat Grootmoe door het dak heen gegroeid is en dat de kip zo groot is geworden als een paard.”

2. Opdracht. “Het volgende hoofdstuk heet ‘Het varken, de ossen, de schapen, het paard en de geit’. Pak je spiekbrief ‘Voorspellen’ erbij en overleg met elkaar wat er zal gaan gebeuren met de dieren en hoe het verder met grootmoe gaat. Vertel er ook bij waarom jullie dat denken. Misschien heb je hiervoor aanwijzingen gelezen in de tekst.” **Geef tijd voor nadenken en overleg. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.**

GH

///

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

“Als je straks een aanwijzing leest voor het antwoord op de vraag wat er met de dieren en grootmoe gebeuren gaat, dan plak je een memo op dat woord of die zin. Soms geeft de schrijver een valse aanwijzing, dan zet hij of zij je expres op het verkeerde spoor. Dat doet de schrijver om je te verrassen. Na het lezen van de tekst vergelijk je de memo’s met je maatje en bespreek je met je team of jullie voorspelling klopte.”

3. Zelfstandig lezen: bladzijde 55 t/m 63 en memo’s plakken op aanwijzingen.

tijd
klaar

10 minuten

woordenlijst

4. Maatjeswerk: memo’s vergelijken.

tijd
klaar

10 minuten

duolezen bladzijde 55 t/m 58

5. Teamwerk. Voorspelling nabespreken.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH

1. Voorspelling. “Kwam jullie voorspelling uit? Waarom wel/niet?” **Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

///

“Een voorspelling komt niet altijd uit, omdat de schrijver ons ook wel eens expres op het verkeerde been zet.”

2. Woorden van de week. “We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de eerste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH

Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.

///

Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

facultatief

Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en voorspellen
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

voorblik

- woorden van de week
- lezen en voorspellen

Les 7

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 64 t/m 72
- werkschrift les 7

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week

- lezen en voorspellen

vooruitblik - woorden van de week

- lezen en voorspellen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de middelste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH

→

///

tip

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woorden van de week. "Elke dag helpen we elkaar om woorden te verhelderen. Vandaag gaan we kijken naar de woorden 5 t/m 8. Deze woorden staan in de tekst van vandaag. Wat weten we al van de woorden? Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden 5 t/m 8 en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer een goede samenwerking met punten.**

Model eventueel de uitdrukking 'notitie nemen'.

"We weten nu al meer over de vier woorden van vandaag. Deze woorden komen in de tekst voor die we straks gaan lezen. De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Modeling. Als meerdere leerlingen de vraag naar betekenis niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

4. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

GH

///

1. Uitleg. "In de vorige les hebben we gelezen dat de dieren door het drankje allemaal groter werden. Grootmoe zit nog steeds vast in het huis."

2. Opdracht. "We gaan twee straks twee hoofdstukken lezen. Maar voordat we dat gaan doen voorspellen we waar de hoofdstukken over zullen gaan. De titels van de hoofdstukken zijn: 'Een hijskraan voor grootmoe' en 'Het prachtidee van meneer Krakeel.' Pak je spiekbrieff 'Voorspellen' erbij en denk na over wat er gaat gebeuren met grootmoe en wat het idee van meneer Krakeel gaat zijn. Vertel er ook bij waarom je dat denkt. Misschien heb je hiervoor aanwijzingen gelezen in de tekst." **Geef tijd voor nadenken en overleg. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

"Als je straks een aanwijzing leest voor het antwoord op de vraag wat er met grootmoe gebeuren gaat en wat het idee van meneer Krakeel gaat zijn, dan plak je een memo op dat woord of die zin. Soms geeft de schrijver een valse aanwijzing, dan zet hij of zij je expres op het

verkeerde spoor. Dat doet de schrijver om je te verrassen. Na het lezen van de tekst vergelijk je de memo's met je maatje en bespreek je met je team of jullie voorspelling klopte."

3. Zelfstandig lezen: bladzijde 64 t/m 72 en memo's plakken op aanwijzingen.

tijd 10 minuten

klaar woordenlijst

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken.

tijd 10 minuten

klaar duolezen bladzijde 68 t/m 70

5. Teamwerk. Voorspelling nabespreken.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

GH **1. Voorspelling.** "Kwam jullie voorspelling uit? Waarom wel/niet?" **Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

///

"Een voorspelling komt niet altijd uit, omdat de schrijver ons ook wel eens expres op het verkeerde been zet."

2. Woorden van de week. "We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de middelste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."

GH **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.**

///

Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.

facultatief **Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).**

terugblik

- woorden van de week
- lezen en voorspellen
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

voorblik

- woorden van de week (kopieerblad 'afbeeldingen')
- lezen en voorspellen

Les 8

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 73 t/m 77
- werkschrift les 8
- kopieerblad week 2 'afbeeldingen'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en verhelderen

vooruitblik - woorden van de week (kopieerblad 'afbeeldingen')
- lezen en verhelderen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

- GH**
- ///
tip
1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en lees ze daarna nog eens in koor.
  2. **Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**
Model eventueel de uitdrukkingen 'een peulenschil' en 'het is een genoeg'.
  3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.
  4. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen hoe het verhaal verder zal gaan, door middel van aanwijzingen in de tekst.

- GH**
- ///
tijd
klaar
1. **Uitleg.** "In de vorige les hebben we gelezen dat grootmoe met een hijskraan het huis uit is getakeld, en meneer Krakeel wil dat Joris dezelfde drank nog een keer gaat maken."
  2. **Opdracht.** "Het volgende hoofdstuk heet: 'Toverdrank nummer twee'. Denk jij dat het Joris gaat lukken dezelfde drank nog een keer te maken? Pak je spiekbrief 'Voorspellen' erbij, denk dan even na en overleg met je team wat jullie voorspelling gaat zijn. Vertel er ook bij waarom jullie dat denken. Misschien heb je hiervoor aanwijzingen gelezen in de tekst." **Geef tijd voor nadenken en overleg. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**
"Als je straks een aanwijzing leest voor het antwoord op de vraag of het Joris gaat lukken dezelfde drank nog een keer te maken, dan plak je een memo op dat woord of die zin. Soms geeft de schrijver een valse aanwijzing, dan zet hij of zij je expres op het verkeerde spoor. Dat doet de schrijver soms om je te verrassen. Na het lezen van de tekst vergelijk je de memo's met je maatje en bespreek je met je team of jullie voorspelling klopte."
  3. **Zelfstandig lezen: bladzijde 71 t/m 77 en memo's plakken op aanwijzingen.**
10 minuten
woordenlijst

	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	duolezen <u>bladzijde 75 t/m 77</u>
	5. Teamwerk. Voorspelling nabespreken.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen.

GH	1. Voorspelling. “Kwam jullie voorspelling uit? Waarom wel/niet?” Geef tijd voor nadenken en overleg. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
///	“Een voorspelling komt niet altijd uit, omdat de schrijver ons ook wel eens expres op het verkeerde been zet. De volgende keer heet het hoofdstuk: ‘Toverdrank nummer drie.’ Wat zal er gaan gebeuren met die drank?” Geef tijd voor nadenken en overleg. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
GH	
///	
	2. Woorden van de week. “Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met afbeeldingen.” Geef tijd voor het maken van het werkblad.
facultatief	“Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het plaatje.
	Laat de leerlingen per plaatje steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.
///	
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en voorspellen - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfpodricht
	facultatief
	<ul style="list-style-type: none"> - boekenclub: “Wie gaat er lezen?” - logboekje: “De volgende keer meenemen naar school!” - woordrijtjes

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 78 t/m 82
- toetsboekje, toets les 9
- ABCD blad met wasknijper per leerling

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift les 9
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en voorspellen

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfpdracht
- logboekjes & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 78 t/m 82 en de vragen maken.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst, klaaropdrachten afmaken, woordrijtjes alvast oefenen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.

tijd 10 minuten

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een register maken en de namen van de dranken en de ingrediënten in alfabetische volgorde zetten.

1. Uitleg. "In de volgende les gaan jullie weer werken aan een schrijfpdracht en ik ga vandaag alvast de uitleg hierover geven. Joris heeft al vier toverdranken gemaakt. Steeds werkte zo'n toverdrank weer anders. Voor iemand die een toverdrank wil maken is het heel belangrijk dat hij wel het goede recept kiest. Als hij bijvoorbeeld wil dat de beesten allemaal heel groot

worden, is het erg vervelend als hij de verkeerde spullen door elkaar mengt. Het zoeken naar toverdranken wordt een stuk makkelijker als ze op alfabetische volgorde staan. Wij gaan de volgende keer een register op alfabetische volgorde maken. Niet alleen de namen van de dranken komen op alfabetische volgorde, maar ook de ingrediënten.”

→ **Schrijf op het bord: schoensmeer, vlooienpoeder en antivries.** “Kijk maar eens naar de ingrediënten die ik op het bord heb geschreven. In welke volgorde moet ik dit de volgende keer opschrijven?” **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.** “Inderdaad: antivries, schoensmeer, en als laatst vlooienpoeder.”

2. Opdracht. “In de volgende les gaan jullie het register invullen. Vandaag denken jullie alvast na over de namen van de toverdranken en de werking hiervan, zodat jullie de volgende keer gelijk kunnen beginnen met de schrijfoopdracht.”

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

tip *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan het ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.*

1. Logboekje. “Vandaag ga je samen met je team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt.”

tijd 5 minuten

tip *Observeer of de teams goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

tip *Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor de volgende keer.*

2. Opdracht. “De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn (thuis)leesboek gaat voorlezen. We hebben afgesproken dat je eerst aan je teamleden gaat vertellen waar je boek over gaat. Dan snappen zij het verhaal dat je straks gaat voorlezen beter. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou.”

3. Voorlezen aan het team. Geef de leerlingen de tijd om hun stukje voor te lezen.

tijd 10 minuten

4. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in. “Vertel nu aan elkaar waarom je een Tip of een Top gegeven hebt en leg goed uit waarom.”

tijd 10 minuten

/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

tip *Wie dat wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan Tops geven.*

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → BE- WOORDEN GEVOLGD DOOR EEN KLINKER

Doel: De leerlingen kunnen be- woorden gevolgd door een klinker correct en vloeiend lezen.

1. Uitleg. “Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Vandaag oefenen we met be- woorden gevolgd door een klinker. Bijvoorbeeld ‘beantwoorden’. Je ziet beantwoorden (**uitspreken als be-antwoorden**) Je spreekt eerst ‘be- uit en dan ‘antwoorden’. ‘beantwoorden’. Hoe spreek je het volgende woord uit?” **Schrijf op het bord: beoefenen. DDU.** “Inderdaad, be-oefenen.”

DDU

2. Lees de woorden van les 14 in het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.

3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.

tip *Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.*

→ **Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen (kopieerblad vloeiend lezen).**

AFRONDING

DDU	1. Voorspellen. “De vorige keer hebben jullie een voorspelling gedaan bij de derde drank. Zijn deze voorspellingen uitgekomen?” DDU. “We hebben gelezen dat de haan die van het derde drankje gepikt had een lange nek kreeg, maar het werd geen reuzenkip als bij het eerste drankje.” 2. Woorden van de week. Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfpdracht
→	facultatief <ul style="list-style-type: none"> - boekenclub: “Wie leest de volgende keer?” Zet de namen op het bord. - logboekjes: “Deze nemen jullie weer mee naar huis.” - woordrijtjes
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - schrijfpdracht - team van de week
tip	Speel een Brain Game naar keuze.

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een register maken en de namen van de dranken en de ingrediënten in alfabetische volgorde zetten.

Materialen: - 'Joris en de geheimzinnige toverdrank', blz. 83 t/m 94
- werkschrift les 10
- kopieerblad schrijfpdracht 'register'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik - woorden van de week
- schrijfpdracht
- inleveren woordenlijst
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

GH **1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.**
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten
3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.

/// **Geven van een teamantwoord: punten.**

SCHRIJFPDRACHT: REGISTER MAKEN

Doel: De leerlingen kunnen een register maken en de namen van de dranken en de ingrediënten in alfabetische volgorde zetten.

1. Uitleg. "In de vorige les heb ik instructie gegeven over de schrijfpdracht. Als het goed is heb je nagedacht over namen voor de toverdranken en de werking hiervan."

2. Opdracht. "Maak binnen het team een taakverdeling. Schrijf de bedachte namen van de vijf toverdranken in alfabetische volgorde. Maak bij iedere toverdrank een rijtje van tenminste vijf ingrediënten. Zet deze ook op de alfabetische volgorde. Schrijf eronder ook op wat de werking is van de drank. Als jullie dat allemaal gedaan hebben kan er een tekening bij iedere drank worden gemaakt."

tijd 20 minuten
klaar tekening maken bij de drank

3. Maatje/netversie. "Bespreek elkaars kladversie en gebruik hiervoor de afvinklijst van les 10. Schrijf het register daarna in het net over op het kopieerblad."

tijd 20 minuten

/// **Samenwerkvaardigheid bereikt: punten.**

4. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

tijd 10 minuten

5. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende keer.**

tip *Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de schrijfofdracht te voldoen.*

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

DDU **1. Voorspellen.** "Hoe zou het verhaal aflopen denk je? En waarom denk je dat?" **DDU.** Geef leerlingen tijd om na te denken en geef een aantal leerlingen de beurt.

DDU Lees bladzijde 83 t/m 94 voor. "Kwamen de voorspellingen uit?" **DDU.**

2. Woorden van de week: schatkist. "In onze schatkist zitten de woordbonnen met betekenisvolle zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar mooie zinnen laten horen."

/// Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenis van het woord en een betekenisvolle zin goed op de woordbon zijn ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.

2. Woorden van de week: woordenlijst. "Vandaag levert iedereen de woordenlijst in. Deze wordt nagekeken en de punten hiervoor noteer je op de teamlijst."

tip *Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de juiste bladzijden genoteerd heeft, de betekenis van elk woord heeft opgeschreven en een goede betekenisvolle zin heeft gemaakt. Gebruik deze informatie om in de volgende lessen de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijk naamwoorden).*

3. Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'.

"Tel het aantal punten dat je vandaag hebt verdiend en overleg met elkaar waarom ik jullie die punten heb gegeven. Tel vervolgens het totaal aantal punten bij elkaar op."

Wie is het team van de week?

terugblik

- woorden van de week
- samenwerkvaardigheid
- schrijfofdracht
- team van de week

voorblik - nieuw boek

Antwoorden kopieerbladen

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 3	Welk woord van de week past het best in de zin?
Antwoord	1. jenever 2. crème 3. treiteren 4. handvat 5. gading 6. rotjes 7. zelfzuchtig 8. verplicht 9. drang 10. verroeren 11. kattenkwaad 12. dressoir

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 8	Welk woord van de week past het best bij de afbeelding?
Antwoord	1. kwiek 2. notitie nemen 3. uitpuilen 4. minste of geringste 5. het vat 6. het artikel 7. de omelet 8. het geheugen 9. het levensmiddel 10. het is een genoeg 11. de tube 12. een peulenschil

Antwoorden toetsen

Antwoorden toetsen les 4

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3	20	100
	4	40	
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	C	
	2	D	
	3	A	
	4	Joris vindt het geweldig dat grootmoe na al die jaren weer kan staan. Joris vindt het geweldig dat grootmoe kan staan. Dat grootmoe kan staan.	40 30 20
WS	5	A	
	6	C	
	7	B	
	8	D	
	9	Verplicht betekent dat je iets moet doen. Verplicht betekent dat iets moet. Dat iets moet/ Dat je iets moet doen.	20 15 10

Antwoorden toetsen les 9

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3	20	100
	4	40	
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	D	
	2	B	
	3	A	
	4	Joris was motorolie en antivries vergeten in toverdrank nummer drie.	40
		Joris was motorolie en antivries vergeten.	30
		Motorolie/antivries.	20
WS	5	D	
	6	B	
	7	A	
	8	D	
	9	Iets is een peulenschil als het (een) makkelijk (werkje) is.	20
		Als iets makkelijk is.	15
		Gemakkelijk.	10

Kopieerbladen

Kopieerblad les 3: 'Joris en de geheimzinnige toverdrank'

Betekenisvolle zinnen

1. In het café om de hoek drinkt de oude man elke dag een glaasje	
2. De actrice smeert veel ..... op haar gezicht omdat ze bang is voor rimpels.	
3. Grootmoe kon heel goed pesten en ..... Niets wat Joris deed vond ze goed.	
4. Het ..... van jouw fiets is er af.	
5. Is er iets van je ..... bij?, vroeg de verkoopster.	
6. Met Oud en Nieuw worden er veel ..... afgestoken. Dat geeft een lawaai van jewelste!	
7. Jij denkt alleen maar aan jezelf, je bent echt	
8. Het is ..... om je van tevoren aan te melden. Als je het niet doet, mag je niet meedoen.	
9. De ..... om het snoepje toch te pakken was te groot. Toen haar moeder even niet keek, pakte ze het snoepje en stopte ze het snel in haar mond.	
10. Bij het verstoppertje spelen mag je je niet ....., anders zien ze je!	
11. Deurtje bellen, portemonneetje trekken en mensen laten schrikken. Dat was het ..... dat mijn vader uithaalde.	
12. Het ..... van mijn oma staat nu bij ons in de gang.	

Kopieerblad les 8: 'Joris en de geheimzinnige toverdrank'

Welk woord van de week past **het best** bij de afbeelding?

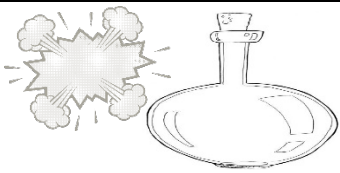
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

Naam:

KOPIEERBLAD SCHRIJFOPDRACHT NETVERSIE | LES 10

	Naam toverdrank:	Ingrediënten:
1.		-
		-
		-
		-
		-
		-
Werking:		
2.		-
		-
		-
		-
		-
		-
Werking:		
3.		-
		-
		-
		-
		-
		-
Werking:		
4.		-
		-
		-
		-
		-
		-
Werking:		
5.		-
		-
		-
		-
		-
		-
Werking:		

Groep:
Leerkracht:
Periode:

Boek:

Naam leerling

[illegible]

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
